

принципом:

значення $K_{y3} \leq K_6 - 4$ бали (добре);

значення $K_{y3} \leq K_6 + \delta_{\min} - 3$ бали (задовільно);

значення $K_{y3} \leq K_6 + \delta_{\text{сер}} - 2$ бали (незадовільно);

значення $K_{y3} > K_6 + \delta_{\max} - 1$ бал (українська незадовільно).

Тут:

K_6 – базовий (усереднений) коефіцієнт рівня травматизму, що встановлюється на початку облікового періоду з урахуванням попередніх статистичних даних;

$\delta_{\min}$, $\delta_{\text{сер}}$, $\delta_{\max}$ – відповідно мінімальне, середнє і максимальне відхилення узагальненого коефіцієнта (K_{y3}) від усередненого (базового) значення. Вони визначаються також на основі статистичного аналізу.

Звичайно, за наявності нещасних випадків зі смертельними наслідками стан охорони праці оцінюється як незадовільний.

Для того, щоб судити не тільки про рівень травматизму, але й про виконання цільових завдань, програмних документів підприємства чи галузі, необхідно за критерії оцінки визначити базові та граничні значення цих показників з урахуванням можливих природних відхилень від середніх значень.

Проте за базові можуть братися не тільки усереднені значення коефіцієнтів, але й коефіцієнти за попередній рік з урахуванням мінімальних або середніх відхилень.

Остаточний висновок за результатами аналізу і коригуючі дії повинні проводитися на підставі двох оцінок: за якістю проведеної профілактичної роботи і рівнем травматизму (професійної захворюваності), бо все, що робиться в охороні праці, робиться задля зменшення кількості та зниження тяжкості нещасних випадків та професійних захворювань, і є певною мірою показником результативності діяльності служб підприємства.

Висновки. Переваги запропонованої методики оцінки такі. Вона є досить простою в застосуванні на практиці, оскільки базується на реальній вихідній інформації і дає можливість:

- на основі аналізу дотримання окремих норм (функцій, завдань) визначити ті позиції, за якими отримані незадовільні оцінки для наступних коригуючих управлінських та організаційних дій, пріоритетного фінансування, більш пильної уваги до стану охорони праці;

- проводити порівняльний аналіз діяльності різних підприємств за найбільш значущим узагальненим показником рівня травматизму, що відображає і частоту, і тяжкість нещасних випадків;

- оцінювати одночасно і досить об'єктивно стан охорони праці як кількісно, так і якісно.

Перелік використаної літератури:

1. Гогіташвілі Г. Г. Управління охороною праці та ризиками за міжнародними стандартами: навч. посібн. / Г. Г. Гогіташвілі, Е. Т. Карчевські, В. М. Лапін. – К.: Вид-во «Знання», 2007.
2. Стандарт МОП-СУОП 2001 (ILO-OSH2001) «Керівництво із впровадження системи управління охороною праці».

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ДО ВИКОРИСТАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПОЗАУРОЧНІЙ ХУДОЖНЬО-ТЕХНІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ

*Андрощук Ігор Петрович
м. Хмельницький*

Потреби сьогодення вимагають зміни моделі підготовки майбутніх вчителів трудового навчання та технологій, що в свою чергу вимагає перегляду змісту, технологій, форм та методів навчання. Це пов'язано, перш за все, з необхідністю врахування системи вимог до організації навчально-виховного процесу не лише під час урочної, а й позаурочної художньо-технічної діяльності, забезпеченням їх спрямованості на фізичний й розумовий розвиток особистості учня, збереження його здоров'я. Реалізація цієї проблеми, на нашу думку, можлива при умові обґрунтування концептуальних засад підготовки вчителів трудового навчання до використання здоров'язбережувальних технологій у позаурочній художньо-технічній діяльності учнів.

Враховуючи це, основною метою підготовки майбутніх вчителів трудового навчання є формування їх готовності до використання здоров'язбережувальних технологій у позаурочній художньо-технічній діяльності учнів. Це сприятиме не лише підвищенню результативності професійної підготовки майбутніх фахівців, а й розв'язанню завдань: збереження здоров'я учнівської молоді, створення здоров'язбережувального освітнього середовища, використання здоров'язбережувальних технологій в освітньому процесі.

Під час реалізації завдань позаурочної художньо-технічної діяльності вчителі трудового навчання та технологій повинні слідкувати за раціональною організацією праці та відпочинку учнів, дотриманням санітарно-гігієнічних норм і правил. Тому під час підготовки студентів, з однієї сторони, необхідно використовувати здоров'язбережувальні технології з метою формування відповідного досвіду, з іншої – формувати у майбутніх фахівців готовність до їх використання у професійній діяльності.

Ефективність підготовки майбутніх учителів трудового навчання до використання здоров'язбережувальних технологій у позаурочній художньо-технічній діяльності учнів залежить від цілісності цієї підготовки та взаємозв'язку між її компонентами. Тому першою організаційно-педагогічною умовою є здійснення підготовки майбутніх вчителів трудового навчання як цілісної системи. В основі реалізації цієї умови лежить системний підхід. Враховуючи сучасні тенденції в освіті, основні підходи до збереження здоров'я учнів у навчально-виховному процесі, нові вимоги до позаурочної художньо-технічної діяльності учнів, першочерговим завданням постає оновлення змісту підготовки майбутніх учителів трудового навчання до використання здоров'язбережувальних технологій у позаурочній художньо-технічній діяльності учнів. Саме зміст фахових дисциплін, тобто система теоретичних знань і практичних умінь, якими вони оволодівають є важливою умовою підвищення ефективності їх підготовки.

Оновлення змісту неможливо розглядати поза межами технологій навчання. Найбільш дієвими технологіями навчання, які сприяють ефективній підготовці майбутніх учителів трудового навчання до використання здоров'язбережувальних технологій у позаурочній художньо-технічній діяльності учнів є такі: проектні, особистісно орієнтовані, здоров'язміцнювальні (фізкультурні, поведінкові, психо-емоційні, арт терапевтичні).

Враховуючи особливості позаурочної діяльності та визначені технології вважаємо за доцільне професійну підготовку майбутніх вчителів трудового навчання здійснювати за наступними напрямками:

- залучення до арт діяльності, яка полягає у формуванні у студентів умінь використовувати декоративно-прикладне мистецтво як засіб терапевтичного впливу. Саме за допомогою художньо-творчої діяльності, її результатів створюються нові позитивні переживання, потреби у творчості та задоволенні інтересів через результати художньої діяльності. Потрібно пам'ятати також і про вплив живопису, який дозволяє урізноманітнити позаурочну діяльність та ілюструє різні напрями художньо-технічної діяльності. Враховуючи це, майбутні вчителі трудового навчання мають бути обізнані з різними видами мистецтва, вміти використовувати їх потенціал для розкриття особливостей художньо-технічної діяльності.

- використання функціональної музики, яка налаштовує на художньо-технологічну діяльність, сприяє творчій реалізації учнів, бажанню створювати щось власними руками.

- активне використання раціонального нормування фізичної та розумової діяльності, що передбачає чергування праці та відпочинку в позаурочній діяльності, використання фізкультхвилинок для зняття емоційного та фізичного напруження.

- формування позитивного мікроклімату в учнівському колективі. Саме психоемоційний настрій значною мірою впливає на самопочуття учнів. Головне правило гарного самопочуття полягає в гарному налаштуванні та позитивних думках та емоціях. Тісний взаємозв'язок між здоров'ям людини та її мисленням відмічають багато науковців та дослідників. Тому у студентів потрібно формувати уміння саморегуляції своїх психологічних переживань та самоконтролю емоційних станів.

Таким чином, реалізація визначених концептуальних засад дозволяє підвищити ефективність підготовки майбутніх вчителів трудового навчання загалом та сприяє формуванню їх готовності до використання здоров'язбережувальних технологій у позаурочній художньо-технічній діяльності учнів. Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розробці методичної системи підготовки майбутніх вчителів трудового навчання до використання здоров'язбережувальних технологій у позаурочній художньо-технічній діяльності учнів.